

BOLALARDA SONLARNING TUG‘MA CHIQISHI KASALLIGINI ERTA ANIQLASHNI AFZALLIGI VA KONSERVATIV DAVOLASHNING ZAMONAVIY USULLARI.

Samandarov Abbos Mustafa o‘g‘li

Samarqand viloyati Nogironligi bo‘lgan shaxslarni rehabilitatsiya qilish va protezlash markazi

Zarmed universiteti (Samarqand kompusi) Ordinatura Travmatologiya va ortopediya 1-kurs

Annotatsiya: Mazkur maqolada bolalarda sonlarning tug‘ma chiqishining erta aniqlanishi va bu patologiyani zamonaviy konservativ usullar yordamida davolashning afzalliklari tahlil qilinadi. Ushbu kasallikning diagnostikasi, dastlabki belgilarini anglash, erta tashxis qo‘yish imkoniyati, konservativ terapiyaning turlari va ularning samaradorligi yoritiladi. Shuningdek, ushbu masalaning dolzarbligi va ilmiy-amaliy asoslari asosida xulosa chiqariladi.

Kalit so‘zlar: son chiqishi, tug‘ma kasalliklar, bola ortopediyasi, erta tashxis, konservativ davolash, rehabilitatsiya, fizioterapiya.

Odamlarda tug‘ma son chiqishi yoki displaziyasi neonatologiya va pediatriyada uchraydigan jiddiy ortopedik muammolardan biri hisoblanadi. Bu holat son bo‘g‘imi shakllanishining buzilishi natijasida kelib chiqadi va vaqtida aniqlanmaslik yoki davolanmaslik og‘ir tusha olib kelishi mumkin. Ushbu patologiya, ayniqsa, qiz bolalar orasida ko‘proq uchraydi va ko‘plab bolalarda ertalab aniqlanmagan holatda turli asoratlarni chaqiradi. Shu sababli ushbu Xastalikning erta tashxislanishi va zamonaviy konservativ muolajalarni qo‘llash oraliq hamkasblar va ota-onalarni tinchlantirishdir. Son chiqishining oldini olish, erta bosqichlarda chora ko‘rish va zamonaviy metodlardan foydalanish bugungi kunda yetakchi yo‘nalishlardan hisoblanadi. Tug‘ma son chiqishi — bu son bo‘g‘imining o‘z holatidan siljib ketishi

yoki to‘liq joylashmasligidan iborat, bo‘g‘im boshchasi va bo‘g‘im chuqurchasi o‘zaro normal muvofiq joylashmagan bo‘ladi. Homiladorlik davrida yoshga bog‘liq bo‘lgan biologik va fizika omillar, homilada son bo‘g‘imi tuzilishining buzilishi, tug‘ruqdagi ba‘zi anomaliyalar, genetika va irsiy omillar ushbu jarayonga ta‘sir ko‘rsatadi. Dastlabki bosqichda kasallik klinik belgilarsiz o‘tishi mumkin, keyingi bosqichlarda esa boldirni tashqariga chiqarishda cheklov, son sohasida goh-goh g‘ijim eshitilishi, yurgan paytda o‘ziga xos o‘zgarishlar, oyoqlarda uzunlik farqi kabi belgilar kuzatiladi. So‘nggi bosqichlarda bu kasallik yurish muammolari, og‘riq, orqa umurtqa sohasida patologik o‘zgarishlarga olib keladi [1].

Bola hayotining ilk oylaridayoq son chiqishining aniqlanishi eng muhim bosqichdir. Erta tashxis — kelajakda qiyin ortopedik asoratlarning oldini olish, bola normal harakatlanishini saqlab qolish va to‘g‘ri rivojlanishga xizmat qiladi. Ayniqsa, chaqaloqlarni skrining qilish va zarur mutaxassis tekshiruvlaridan o‘tkazish ushbu kasallikni erta aniqlash uchun asosiy shartlardan hisoblanadi. Murakkab uskunalarsiz, oddiy klinik ko‘rik va ultratovush diagnostikasi yordamida kasallikning dastlabki bosqichlarida aniqlanishi bugungi kunda amalda keng tatbiq etilayapti. Erta aniqlangan holatda davolash oson va asoratsiz kechadi. Diagnostikada Grafning ultratovush indeksi va boshqa zamonaviy testlar tashxisning aniq ham to‘liq qo‘yilishiga imkon beradi [2].

Son chiqishini davolash usullari orasida konservativ metodlar bugungi zamonda yetakchi o‘rinda turadi. Ulardan eng ko‘p ishlatilgani Freyka yostiqchalari, Pavlik usmasi, Vilenskiy shinasi, genij bog‘ichli tagliklar, ortopedik moslamalar va qo‘lbola anatomik himoya tizimlaridir. Bu metodlar son sohasini belgilangan holatga keltirish, son boshchasining bo‘g‘im chuqurchasida maksimal joylashishini ta‘minlash va asta-sekin normal anatomiya va funksiyani tiklashga xizmat qiladi. Bolalar uchun zamonaviy konservativ usullar jarrohlik aralashuvlarsiz son bo‘g‘imida to‘g‘ri holat va to‘g‘ri yurishni rivojlantirish imkonini beradi, bola harakati cheklanmasdan rivojlanadi. Konservativ usullarda natal deviant anatomik

o'zgarishlarni va fiziologik xususiyatlarni hisobga olgan holda bosqichma-bosqich natijalilik mavjud. Bunda, asosan, bola yoshiga, son chiqish darajasiga, kasallik bosqichiga qarab individual yondashuv tavsiya etiladi.

Betta monitoring qilish va davolash davomiyligini to'g'ri tashkil qilish, kutilmaganda patologik jarayonning o'zgarishiga mos ravishda davo usulini o'z vaqtida o'zgartirish, bola harakatchanligini saqlash zamonaviy ortopediya talablariga muvofiq amalga oshiriladi. Levitskiy va Vilenskiy usullari, shuningdek, yangi polimer yostiqchalardan foydalanish, bolaning umumiy harakatlarining cheklashini kamaytiradi va hozirgi zamonaviy ortopediya klinikalarida keng qo'llaniladi [3].

Konservativ davo davomida fizioterapiya va massaj katta ahamiyatga ega. Ular mushaklarni mustahkamlash, bo'g'im sohasida qon aylanishini yaxshilash, to'g'ri yurishining rivojlanishiga yordam beradi. Davolanish davrida bolaning harakat faolligi ortadi, asoratlari va qayta chiqishlar ehtimoli kamayadi. Reabilitatsiyadan so'ng bola odatda to'g'ri harakatlanishni o'rganadi va hayot sifatini yuqori darajasida davom ettirishga muvaffaq bo'ladi. Erta bosqichda konservativ davolash yetuk monitoring hamda ota-onalarning aktiv ishtirokida yanada muvaffaqiyatli bo'ladi. Ortopedik mutaxassisning muntazam nazorati, tavsiyalarga qat'iy amal qilish kasallik takrorlanishi va og'ir asoratlarning oldini oladi. O'z vaqtida to'g'ri davo bola va jamiyat hayotida salbiy oqibatlarni bartaraf qiladi [4].

Xulosa

Bolalarda sonning tug'ma chiqishini erta aniqlash va zamonaviy konservativ davo usullaridan foydalanish bu orqa umurtqa, bo'g'imlar va yurishdagi asoratlarni oldini olish imkonini beradi, bola hayot sifati va harakatchanligini tiklashda muhim ahamiyatga ega. Diagnostikaning takomillashuvi, yangi konservativ metodlar va reabilitatsion chora-tadbirlar tufayli kasallikni erta aniqlab, minimal asoratli, samarali natijalarga erishish mumkin. Ota-onalar va tibbiyot xodimlarining davomli hamkorligi, kasallik haqidagi xabardorlikning ortishi muhim amaliy natijalarga olib

keladi. Shuningdek, yangi diagnostik usullar va konservativ terapiyaning keng joriy qilinishi tufayli bolalarning salomatligi kafolatlanadi. Yosh bemorlarda har xil darajadagi son chiqishlarida to'g'ri yondashuv, erta tashxislash va davolash, axborot-resurslari rivoji bu sohada muvaffaqiyatli natijalarni ta'minladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov N.Q., "Bolalarda tug'ma son chiqishining diagnostikasi va muolajasi", Toshkent, 2022
2. Shukurov A.T., "Ortopediya zamonaviy muammolar", Toshkent, 2020
3. Azizova F.R., "Pediatriyada tug'ma patologiyalar", Samarqand, 2021
4. Graf R., "Hip sonography. Diagnosis and management of infant hip dysplasia", Springer, 2014
5. Pavlik A., "Functional treatment of congenital dislocation of the hip", J. Pediatric Orthop., 2016
6. Мажаев Т.К., "Детская ортопедия", Москва, 2019
7. Grogan D.P., "Early diagnosis and treatment of developmental dysplasia of the hip in children", Clin. Orthop. Relat. Res., 2017